

KIRSAL ÇEVRE ve ORMANCILIK SORUNLARI ARAşTIRMA
DERNEĞİ
The Research Association of Rural Environment and Forestry

ORMANLARIMIZ İÇİN YENİ BİR ANAYASAL BALTA!..

*<<Biz bu 2/b arazilerini çok uzun olmayan
bir vadeli satışla satmayı ve ortalama olarak
da bir yıl içerisinde bütün satış bedellerinin
bize dönmesini; devlete, Hazineye
dönmesini arzu ediyoruz.>>*

Osman PEPE-Orman Bakanı

SUNUŞ

Orman Bakanı'nın açıklamalarına göre; Anayasamızda değişiklik yapılarak <<31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş... >> olduğu için orman sayılmayan alanlar satılacak. Hükümet, bu yolla bütçe açığının kapatılmasına katkıda bulunulacağını öne sürüyor.

Öyle anlaşılmalıdır ki bu siyasal iktidar da, uzunca bir zamandır "denize düşmüş ve yılanı sarılmış" durumdaki Türkiye ekonomisine taze orman kanı vermeyi hedeflemektedir. Ancak, İktidarın, Türkiye'nin de taraf olduğu çok sayıda uluslararası sözleşmeye aykırı bu yaklaşımı da kamuya anarılamayacak zararlar verecektir.

Ne yazık ki, ormanseven yurttaşlarımızın bile çoğunluğu, iktidarın söz konusu yaklaşımının yol açabileceği orman yıkımlarının ayırında değildir. Çünkü, yurttaşlarımız, öteden beri hemen hemen yalnızca orman yangınları ve daha az olarak da orman arazisi tahsisleri karşısında duyarlı davranabilmektedir. Oysa, gündemdeki Anayasa değişikliği, ormanlarımızın kıyımına yeni boyutlar kazandırabilecek; daha da önemlisi, ülkemizdeki yasal orman kıyımını anayasallaştıracak ve sürekli kılacaktır.

Anayasamızın ormanlar ve orman köylüleri ile ilgili 169 ve 170. Maddeleri, zaten ormanlarımıza zarar veren uygulamalara dayanak sağlayan yaptırımları içermektedir. Şimdi yapılması hedeflenen değişiklikler ise, bu durumu pekiştirecek; ormanlarımız, her ekonomik darboğazda, deyiş yerindeyse "haraç-mezat" satılabilecektir.

Yurtsever, doğasever, ormansever yurttaşlarımız, siyasal iktidarın Türkiye'deki ormansızlaşma ve çölleşme sürecini hızlandıracak olan bu girişimine de karşı durmak zorundadır. Ormanlarımızın gerçekten de ormanseven; yani, doğaseven; yani, ülkeseven; yani, sevdiklerini gerçekten de seven yurttaşlarımızın yardımına gereksinmesi var. Bu yardımı esirgemeyin onlardan.

KIRSAL ÇEVRE

Konu nedir?

Konu, öteden beri "devlet orman arazisi" sayılan, ancak, orman kadastrosu çalışmaları sırasında; "artık orman özelliklerini yitirdiği" gerekçesiyle ormancılık düzeni dışında çıkarılan arazilerin parası olan herkese satılmasıdır. Orman Bakanı'nın bir özel TV kanalında yaptığı açıklamaya göre Türkiye'de bu nitelikte 500 bin hektar, başka bir söyleyişle 5 milyar m² arazi bulunmaktadır ve bu arazinin 5 Dolar/m² fiyatla satılarak 25 milyar Dolar elde edilmesi hedeflenmektedir. Konu ile ilgili bilgi düzeyin son derece düşük olduğu anlaşılan Orman Bakanı, bir dinleyicinin; «Orman arazileri yine parası olanlara mı, yoksa proje bazında da olsa orada herhangi bir işletme kurabilecek ve herhangi bir yatırım olanağı sağlayabilecek kişilere mi verilecek?» biçimindeki sorusunu şöyle yanıtlamaktadır: «... elbette öncelikli olarak orman köylüsüne tahsis etmeyi düşünüyoruz. Orman köylüsü yoksa kullanıcı; kullanıcısı yoksa o zaman devlet istediği gibi tasarruf edecektir»

Ancak, Anayasamızın yürürlükteki 169 ve 170. Maddeleri, bu gibi yerlerin herkese satılmasına izin vermemektedir. Bu nedenle siyasal iktidar da, Anayasayı değiştirme çabasına girmiştir.

Yürürlükteki uygulamanın dayanakları nedir?

1982 Anayasasınının 169. Maddesine göre;

«Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler»;

«31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik ve zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta

kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler>> ve

<<...şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler>>

hukuksal olarak "orman" sayılmayabilmektedir. Öte yandan, 1982 Anayasasının 170. Maddesine göre de;

<<31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi>>

<<...bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin... orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için devlet eliyle ihya edilmesi...>>

yaptırımına yer verilmiştir. Dolayısıyla, 1980'li yıllarda, 6831 sayılı **Orman Kanunu** ile 2924 sayılı **Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun** da bu yaptırımlar doğrultusunda düzenlenmiştir. Sözgelimi, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun en son 1986 yılında düzenlenen 2. Maddesinin tartışmaya ilişkin ünlü "B" bendine göre;

<<orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler...>>

<<...halen orman rejimi içinde bulunan funda ve makilerle örtülü yerler...>

<<...31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden... çeşitli tarım alanları veya ... hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler...>>

<<...şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlar...>>

"orman" sayılmayarak ormancılık düzeni dışına çıkarılabilmektedir.

Öte yandan bu işlemler, öncelikle 6831 **Orman Kanunu**'nun 7. Maddesine göre, "orman kadastro

komisyonları" ve kimi durumlarda da 3402 sayılı **Kadastro Kanunu'nun** 4. Maddesine göre genel "*kadastro ekipleri"* tarafından yapılmaktadır. 6831 sayılı yasanın en son 1986 yılında çıkarılan 3302 sayılı yasayla değiştirilen 7. Maddesine göre;

«Devlet ormanlarının, hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanların, hususi ormanların kadastro ve bu ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmaz malların ormanlarla müşterek sınırlarının tayini ve tespiti orman kadastro komisyonları tarafından yapılır.»

Aynı maddede bu komisyonların personel bileşimine de açıklık getirilmiştir. Maddeye göre, **orman kadastro komisyonları** bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisinin başkanlığında bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi ile bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi ya da ziraat teknisyeni; yerel ziraat odasından bir temsilci beldelerde belediye encümeni, köylerde ise köy muhtarlıkları tarafından bildirilecek bir temsilci olmak üzere beş kişiden oluşmaktadır. Bu komisyonlar, herhangi bir yerin "*orman*" sayılı sayılmayacağını, 6831 sayılı yasanın 1. Maddesinde yapılan "*orman*" tanımı ile 2. Maddesinde yer verilen ve yukarıda da açıklanan yaptırımları temel alarak belirlemektedir.

Yapılan belirlemeler sonucunda "*orman*" sayılmayan yerler, sahipleri (devlet, kamu tüzel kişiliği, özel kişi ya da kuruluş) adına ormancılık düzeni dışına çıkarılmakta ve tapulama işlemleri yapılmaktadır. Bu arada, ormancılık düzeni dışına çıkarılan yerlerden *«Tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fıstıklık (antep fıstığı) gibi çeşitli tarım alanları»*, 2924 sayılı **Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanunu'nun** 11. Maddesine göre, hak sahibi olduğu belgelenebilen "*orman köylülerine*" satılabilmektedir.

Uygulamalar, temelde, en son 1986 yılında düzenlenmiş olan **6831 Sayılı Orman Kanunu'na Göre Orman Kadastro ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik** kapsamında yapılmaktadır.

Yürürlükteki "orman kadastro" düzeni, daha sonra ayrıntılı olarak incelenirken de görüleceği gibi, "orman" sayılan alanlara çeşitli biçim ve düzeylerde zarar veren bir işleyişe sahiptir.

**Böyle bir uygulamaya
neden gerek duyulmaktadır?**

Bilindiği gibi orman ekosistemleri, varlığı ve yokluğu tüm canlıları ve hatta cansızları doğrudan ve dolaylı olarak etkileyebilene varlıklardır. Bu nedendir ki, tüm Dünyada olduğu gibi ülkemizde de kamu yararına korunması, genişletilmesi ve yönetilmesi gerekmektedir. Bu gerek, Türkiye'de yerine büyük ölçüde yerine getirilmiş; ormanların tümüne yakın bir kısmı devlet mülkiyetinde olan; tüm ormanları devletin gözetiminde yönetilen; "devlet ormanı" sayılan alanları da yine "devletçe yönetilen ve işletilen" bir ormancılık düzeni kurulmuştur. Bu düzenin gerektiği gibi işletilebilmesinin öncelikli koşullarından birisi de "orman" sayılan alanlarının sınırlarının belirlenmesi ve kadastrounun yapılmasıdır. Ne var ki, Türkiye'de 1930'lu yıllarda başlatılan ve 1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı Orman Kanunu'nun 10. Maddesine göre de beş yıl içinde bitirilmesi gereken bu çalışmalar, henüz sonuçlandırılmamıştır. Orman Genel Müdürlüğü'nün saptamalarına göre Türkiye'de, 2000 yılı sonuna değin "orman" sayılan alanların % 76'sında (15,7 milyon hektar) "orman kadastro" çalışması yapılabilmiş; ancak, bu alanların yalnızca % 27'si tapuya tescil edilebilmiştir.

Öte yandan; Türkiye'de ormanların içinde ve bitişiğinde kurulmuş 17 bin dolayında köyde, yaklaşık 9 milyon yurttaşımız yaşamaktadır. İçinde buldukları ekonomik, toplumsal ve kültürel koşullar, bu yurttaşlarımızın, bir yandan çevrelerindeki ormanlara çeşitli biçimlerde zarar vermesine ve bir yandan da politik amaçlarla, deyiş yerindeyse, kullanılmalarına yol açmaktadır. Bu durum, doğal olarak, bir yandan orman

sınırlarının belirlenmesine yönelik çalışmaların tavsatılmasına ve bir yandan da "orman" sayılabilecek alanların her fırsatta daraltılmasına yol açabilecek hukuksal düzenlemelere neden olmuştur. Bu düzenlemeler sırasında, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun özellikle "orman" sayılacak yerleri tanımlayan 1. Maddesi ile "orman" sayılmayacak yerlere açıklık getiren 2. Maddesi değiştirilmiştir.

Kısacası, "orman" sayılan alanlar, 1950'den bu yana hemen hemen her siyasi iktidar tarafından, deyiş yerindeyse "toprak reformu" gibi dağıtılacak alanlar olarak görülmüş ve bu doğrultuda da gereği yapılmıştır. Sonuç olarak, ülkemizde kamu yararına yönetilmesi zorunlu olmasına karşın, deyiş yerindeyse "kapanın elinde bırakılmış"; mülkiyeti belirsiz ya da en azından tartışmalı; işgalcileri tarafından rastgele kullanılan ve el değiştirebilen geniş alanlar ortaya çıkmıştır. Şimdi bu siyasi iktidar da, bu işgalci durumu, <<satıp, gelirleriyle bütçe açığını kapama; orman köylüsünün kalındırılmasına katkıda bulunma ve ağaçlandırma çalışmalarını artırma...>> vb gerekçelerle anayasal ve yasal güvenceye kavuşturma çabasına girmiştir.

Dolayısıyla, bu noktada;

<<Orman kadastro çalışmaları 1937 yılından bu yana neden bitirilmemiştir?>>

<<Daha önce "orman" olan bir yer, nasıl oluyor da "bilim ve fen bakımından orman niteliği tam olarak" yitirebilmektedir?>>

<<Herhangi bir yerin "orman niteliğini fen bakımından tam olarak yitirtenler" kimlerdir?>>

sorularının sorulması ve yanıtlanması gerekmektedir.

İlk sorunun yanıtı ortadadır: Sınırları belirlenen ve herhangi bir yolla da güvenceye alınan kamusal varlıkların rastgele talan edilebilmesi; talan edilmesine göz yumulabilmesi ve bu yolla da siyasi destek sağlanabilmesi, en azından eskisi gibi kolay olmayacaktır. Dahası, kamusal varlıkları herhangi bir yolla sahiplenmiş kişilerin karşı koyuşları gündeme gelmeyecektir; kısacası, "ortalık güllük gülistanlık" olarak kalacaktır.

Öteki soruların yanıtlanması ise daha zorlu bir uğraşı gerektirmektedir. Açıktır ki, eskiden "orman" sayılan bir yerin "orman niteliği yitirmiş" sayılabilmesi için çeşitli göstergeler geliştirilebilir ve bu göstergeleri kurallaştıran hukuksal düzenlemeler yapılabilir. Ancak, bu, her durumda anlamlı ve geçerli bir yaklaşım sayılmamaktadır.

**Eskiden "orman" olan bir yer ne olur da
"orman niteliğini tam olarak" yitirebilir?**

Bu soruya doğru yanıt verebilmenin öncelikli koşulu, "orman" tanımının doğru yapılmasıdır. Bu koşul, Türkiye ormancılığında, çeşitli olumsuzluklarına karşın kısmen de olsa yerine getirilmiştir. Sözgelimi 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 1. Maddesinde yapılan tanımda; «*Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır*» tanımı yapılmaktadır. Daha açık bir söyleyişle, Orman Kanunu bile "ağaç ve ağaççık topluluklarının" yanı sıra bunların üzerinde buldukları "yerleri" de "orman" tanımına katmaktadır. Dolayısıyla, eskiden "orman" sayılan bir yerin "orman niteliğini tam olarak" yitirebilmesi için ağaç ve ağaççıklarının yanı sıra **yerlerinin** de ya ortadan kalkması ya da tümüyle niteliği değiştirmesi gerekmektedir. Açıktır ki, herhangi bir yerin üzerindeki ağaç ve ağaççıklar herhangi bir yolla yok edilebilir ya da doğal nedenlerle ortadan kaldırılabilir; ancak, kendisi kaldırılamaz. Niteliğinin tümüyle değiştirebilmesi ise, ancak, insan eliyle gerçekleştirilebilir. Sözgelimi, bu gibi yerler, tarım alanlarına ya da 6831 sayılı yasanın 2. Maddesinin ünlü "B" bendinde belirtildiği gibi «*...şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlar(ına)...*» dönüştürülebilir. Dönüştürülmüşse eğer, bu da aynı yasaya göre bir suçtur. Dolayısıyla da; "orman niteliğini tam olarak yitirmiş" sayılan yerler için yapılması gereken tek bir işlem vardır; eskiden "orman" olan bir yeri bu duruma getirenleri cezalandırmak; ödüllendirmek değil. Ne var ki, şimdilerde, öncekilerden çok daha kapsamlı olarak gündeme getirilen "bu gibi yerleri kullanıcılarına satma" yaklaşımıyla, sorumlular, ödüllendirilmiş olmaktadır. Bu

ödüllendirme başkalarını da "orman" sayılan alanları <<...şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlar(ına)...>> dönüştürmeye özendirilecek; orman yıkımlarının önüne geçilemeyecektir. Bu, geçmişte de hep böyle olmuştur çünkü. Böyle olduğu içindir ki, "orman niteliğini tam olarak yitirmiş" saymak için 1961 Anayasasında "15.10.1961" olarak getirilen tarihsel sınır 1982 Anayasasında "31.12.1981" olarak bu yana yirmi yıl kaydırılmıştır. Gerçekte, bu düzenleme bile yadsınamayacak iki gerçeği açıklıkla ortaya koymaktadır:

- 1) Eskiden "orman" sayılan yerlerin "orman niteliğini tam olarak kaybettirme" işlemleri, Türkiye'de, sürekliliği olan bir durumdur ve bu duruma yol açan nedenler ortadan kaldırılamamıştır. Dolayısıyla, aynı yaklaşım sürdürüldüğünde, söz konusu tarihsel sınırın yeniden değiştirilmesi gerekecektir ve bu süreç, çeşitli gerekçelerle, "orman" sayılan alanlarımız tümüyle elden çıkarılıncaya değin de sürdürülebilecektir.
- 2) "orman niteliğini tam olarak yitirmenin", her koşulda gerçekleştirilebilir bir durum olmadığı gerçeği kabul edilmektedir: Çünkü, "orman niteliğini tam olarak yitirme" durumu için anayasalara ve/veya yasalara konulan herhangi bir tarihsel sınırın hemen sonrasında; sözcüğü bir gün sonrasında gerçekleştirilen "orman niteliğini tam olarak yitirme" eyleminin, artık, "orman niteliğini tam olarak yitirme" durumuna yol açmadığı kabul edilmiş olmaktadır. Ekolojik kurallara taban tabana karşı bu durum, açıktır ki, mantıksal olarak da tutarsız bir yaklaşımdır.

"Orman" sayılan alanları tarım arazisine ve/veya <...şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlar(ına)...>> dönüştürenleri ödüllendirme işlemi için de "ince(!)" hukuksal dayanaklar geliştirilmiştir !

Gerçekte, her türlü olumsuzluk, Anayasanın 169 ve 170. Maddeleri ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 1, 2. ve 17. Maddelerine dayanmaktadır. Ancak, bu maddeleri şimdiye değin yapıldığından daha farklı biçimde, olumlu olarak yorumlamak da olanaklıdır. Ancak, böyle bir çabaya girilmemektedir. Dahası, gerek Anayasada ve gerekse Orman Kanunu'nun 2. Maddesinin "A" bendinde açıkça sayılan "*orman köylüleri*" ile ilgili yaptırımlar, hemen hemen hiç dikkate alınmamaktadır. Buna karşılık, söz konusu ödüllendirmeyi kolaylaştırıcı akıl almaz düzenler kurulabilmektedir. Sözelimi, 1980'li yıllarda Orman Kanunu'nun 1 ve 2. Maddeleri ile bu maddelerin uygulanmasını düzenleyen Yönetmeliklerde öyle değişiklikler yapılmıştır ki, artık, herhangi bir yeri "*orman*" saymayarak ormancılık düzeni dışına çıkarma işlemlerini kamu yararına gerçekleştirilebilme olanağı kesinlikle kalmamıştır. Sözelimi;

- "*Orman*" sayma ve saymama durumları ile ilgili belgelendirme koşulları, "*orman*" sayılabilecek alanların daraltılmasına yol açabilecek doğrultuda düzenlenmiştir: Bu düzenlemeye göre; <<...geçerli tapu kaydı yerine tapulu; tapu kaydı veya diğer tasarruf belgeleri ifadesi yerine, her türlü tasarruf belgeleri getirilerek "F" bendi yeniden düzenlenmiş; "G" bendindeki devlet ormanlarına bitişik olmama şartı da kaldırılarak orman sınırları dışında olma şartına dönüştürülmüştür. Böylece, devlet ormanlarına bitişik de olsa, orman sınırları dışında bulunan, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaççık toplulukları orman sayılmamış; "G" bendinin kapsamı orman sınırlarına kadar genişletilmiştir.>> Ek olarak, maddede, örneğin "*küme*" sayılabilecek ağaç ve ağaççık toplulukları için getirilen alan genişlikleri ile ilgili sınırların, bilimsel yazındaki ölçütlerin otuz katı düzeyinde tutulmasıyla da "*orman*" sayılacak alanların daraltılması kolaylaştırılmıştır.
- Herhangi bir yeri "*orman*" saymayarak ormancılık düzeni dışına çıkarma işlemi için ekonomik

gerekçenin temel alınması sağlanmıştır: En son 1986 yılında düzenlenen **6831 Sayılı Orman Kanunu'na Göre Orman Kadastrosu ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik**'in 32. Maddesinde, herhangi bir yerin "*bilim ve fen bakımından orman niteliğinin tam olarak kaybolması*", şöyle açıklanmaktadır: «*Üzerinde ağaç ve ağaççık toplulukları bulunmayan, ormancılık faaliyetleri ve ekonomisi yönünden orman kurulmasında yarar olmayan yerler bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş sayılır.*» Görüldüğü gibi, Yönetmelik de, «*bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetme*» durumu için, deyiş yerindeyse "*olmuş bitmiş*" bir durumu nesnel ölçütlerle tanımlayamamakta; somut ölçütleri geliştirilmemiş değer yargılarıyla verilecek öznel kararları temel almaktadır. Peki bu kararları kimler, nasıl verecektir? Çok açık; daha önce de belirtildiği gibi, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. Maddesiyle oluşturulan "*orman kadastro komisyonları*" ve gerektiğinde de 3402 sayılı Kadastro Kanunu'yla oluşturulan "*kadastro ekipleri*".

- Orman kadastrosu ile ilgili iş ve işlemlerin her türlü keyfiliğe olanak veren bir düzen içinde yapılması sağlanmıştır:

a) 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 7. Maddesi 1986 yılında öyle bir düzenlenmiştir ki orman kadastro komisyonlarının üye bileşiminde ormancılık biliminin gereklerini gözetebilecek orman mühendisi üye sayısı ikiye indirilmiştir. Böylece, yerel egemenlerin bir yerin orman sayılıp sayılmaması gibi tümüyle teknik bir karar üzerinde belirleyici olabilmeleri sağlanmıştır.

Öte yandan Yasanın 1986 ve 1987 yıllarında 3302 ve 3373 sayılı yasalarla değiştirilen 11. Maddesiyle, orman kadastro komisyonlarının kararlarına itiraz hakkı, hak sahibi gerçek ve

tüzel kişilerin yanı sıra yalnızca Orman Bakanlığı'na tanınmış, buna karşılık devlet orman işletmeleri bu olanaktan yoksun bırakılmıştır. Böylece; uygulamalar sırasında ormanlara zarar verebilecek yanlışlıkların sonradan düzeltilmesi olanakları da ortadan kaldırılarak siyasal baskıların "orman" belirleme ve sınırlandırma çalışmalarını etkilemesi kolaylaştırılmıştır.

- b) 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nuyla, kimi durumlarda kadastro ekiplerinin de orman kadastro yapabilmesine olanak sağlanmıştır. Yasanın 4. Maddesine göre; *"Kadastro çalışma alanı sınırında orman bulunduğu takdirde durumu çalışmaya başlamadan iki ay önce Orman Genel Müdürlüğü'ne bildirilir. Bu yerlerin orman sınırlaması ve orman sınırları dışına çıkarma işlemleri 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre orman kadastro komisyonlarınca tespit ve haritasına işaretlenerek tutanakları ile birlikte kadastro ekiplerince teslim edilir. Bu yerlerin ölçü ve harita işlemleri yukarıdaki sınırlar esas alınarak kadastro ekiplerince ikmal edilir. İki ay içinde kadastro komisyonlarınca orman sınırlarının belirlenmemesi halinde kadastro çalışma alanı sınırları kadastro ekiplerince belirlenir ve çalışmalar bu kanun hükümlerine göre yürütülür. Kadastro ekiplerince bu şekilde tespit ve ilan edilen yerlerde orman kadastro işlemleri de ikmal edilmiş sayılır."* Herhangi, bir yerin orman sayılı sayılmayacağına belirlenmesine ilişkin işlemlerin kesinlikle ormancılık bilgisiyle yapılması gereği ile Türkiye'de "orman" sayılan alanların henüz, % 65-70'in kadastro sununun yapılabildiği gerçeği göz

önünde bulundurulduğunda bu düzenlemenin yol açtığı olumsuzlukların boyutu daha kolay kavranabilecektir.

- c) 3402 ve 6831 sayılı yasalar arasında, orman kadastro çalışmaları akıl almaz bir kargaşaya sokan çelişkiler bulunmaktadır. Sözgelimi, 6831 sayılı yasanın 11. Maddesine göre orman kadastro komisyonlarının kararlarına 6 ay içinde itiraz edilebilme olanağı bulunmaktadır. Buna karşılık 3402 sayılı yasanın uygulanması sırasında *"ister iki ay içinde orman kadastro komisyonlarınca orman sınırları ve orman sınırları dışına çıkarılacak yerler tespit edilsin; isterse iki ay içinde orman kadastro komisyonlarınca belirlenmeme halinde kadastro ekiplerince belirleme durumunda itiraz süresi otuz gündür."* Ek olarak, 3402 sayılı yasanın 12. Maddesinin 3. Fıkrası ile 6831 sayılı yasanın 11. Maddesi *"hak düşürücü süre"* yönünden de birbirleriyle çelişmektedir. Bu çelişkiler de orman sınırlarını belirleme ve sınırlandırma çalışmalarını güçleştirip geciktirmekte; mülkiyet anlaşmazlıklarını artırmakta; özellikle devlet orman işletmelerinin sorumlu oldukları alanların sınırlarını belirsizleştirerek orman *"işletme"* ve *"koruma"* etkinliklerinin düzeyini düşürmekte; dolayısıyla da herhangi bir yerin *"orman niteliğini yitirmesine"* yol açan tutumları özendirilmektedir

- Bunlar da yeterli görülmemiş olacak ki, söz konusu değişikliklerle maddenin uygulama alanı genişletilmiş; *"çam fıstıklıkları"* ile *"halen orman rejimi içinde bulunan funda ve makilerle örtülü*

yerler" de ormancılık düzeni dışına çıkarılacak yerler arasında sayılmıştır.

Ormanlarımız kolaycı, vurguncu siyasal iktidarların her dara düştüklerinde saldıkları kamusal zenginliklerimizin başında gelmiştir.

Gerçekten de, ormanlarımız, hemen hemen her dönemde, siyasal iktidarların kolaylıkla gözden çıkarabildiği varlıkların başında gelmektedir. Üstelik, bu doğrultudaki uygulamalarını da çoğunlukla hukuksal temellere dayandırarak gerçekleştirebilmiştir. Zaman zaman kamuoyunun karşı çıkamayacağı söylem ve görüntülerle gündeme getirilen bu uygulamalar, ormanlarımızı, *değiş yerindeyse "ormanlıktan çıkarılan "* tutum ve davranışları önlememiş; aksine sürekli kılmıştır. 1950'li yılların bu yana;

- 1950 yılında yürürlüğe konulan **Makilik ve Orman Sahalarının Birleştiği Yerlerde Orman Sınırlarının Tespitine Ait Talimatname**'yle, 1956 yılı sonuna değin 6,2 milyon dönüm alan "*orman sayılmayan makil*" sayılarak yazgılarına bırakılmıştır.
- 1956 yılında çıkarılan 6831 sayılı **Orman Kanunu**'nun 1. maddesiyle "*funda ve makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerlerin*" orman sayılmaması sağlanmış; 2. Maddesiyle de; "*İklim, su ve toprak rejimine zarar vermeyen ve daha verimli kültür arazisi haline getirilmesi Ziraat Vekaletince uygun görülen ormanların orman rejimi dışında bırakılması ve orman mevhumuna dahil olduğu halde orman rejimine tabi tutulmasında yarar görülmeyen sahipli yerlerin serbest bırakılması...*" olanağı getirilmiştir. Bu doğrultuda yapılan uygulamalar sırasında da yaklaşık 3 milyon dönüm alan "*orman*" sayılmayarak, *değiş yerindeyse "kapanın elinde"* bırakılmıştır.

- 1961 Anayasasının ormanlarla ilgili 131. Maddesi 1970 yılında çıkarılan 1255 sayılı yasayla değiştirilmiş; 6831 sayılı yasanın 2. Maddesi de bu değişiklik doğrultusunda düzenlenerek ormancılık düzeni dışına çıkarılabilecek alanların kapsamı genişletilmiş, bu yolla 1974-1983 döneminde, yaklaşık olarak 1,2 milyon dönüm genişliğinde orman alanı, "orman niteliğini yitirdiği" ya da "tarım ve hayvancılıkta yarar görüldüğü" yahut "otlak, kışlak ve yaylak haline geldiği" ya da "şehir, kasaba ve köy yapıları toplu olarak bulunduğu" gerekçeleriyle ormancılık düzeni dışına çıkarılmıştır.
- "Orman sınırları dışına çıkarmada" çalışmaları 1982 Anayasasını izleyen dönemde de; sürdürülmüş; "devlet ormanı" sayılan araziler, 1984 ve 1985 yıllarında 224 bin ve 1986-2000 döneminde de 2,5 milyon dönüm daraltılmış; bu arazilerinin bir kısmı "hak sahibi" sayılanlara satılmıştır.

Şimdi bu noktada da;

<<1950'li yılların başından bu yana çeşitli gerekçelerle "orman" sayılmayıp ormancılık düzeni dışına çıkarılan yaklaşık 12 milyon dönüm alanı kimler, nasıl sahiplenmiştir ve şimdi nasıl kullanmaktadır ?>>

sorusunun sorulması ve yanıtlanması gerekmektedir.

Öte yandan, bu noktada, göz önünde bulundurulmasına gerek olan bir başka gerçeklik de, siyasal iktidarların ormanlarımıza yönelik bu türden yaklaşımlarının yalnızca kimi alanları "orman" saymayı ormancılık düzeni dışında çıkarılması olmadığıdır. Gerçekten de; Türkiye'de ormanlar ve ormancılıkla ilgili çok sayıda hukuksal düzenleme, ormanlara zarar veren içeriklere sahiptir. Bu düzenlemelerin başlıcaları aşağıda örneklenmiştir:

1) 6831 sayılı **Orman Kanunu**'nun

- "funda ve makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerleri" orman saymayan 1;

- temel ormancılık çalışmalarının özelleştirilmesine dayanak olan 6.;
 - orman sınırlandırma çalışmalarının ormancılık biliminin gerekleri doğrultusunda yürütülebilmesini rastlantılara bırakan 7-11.;
 - "Devlet ormanı" sayılan alanların ormancılık dışı amaçlarla kullanılabilmesini yaygınlaştıran 16, 17 ve 18 ile 115.;
 - "özel" ormanlarda yapılaşma oranını % 2'den % 6'ya çıkaran 52.;
 - "devlet ormanı" sayılan arazilerde "özel orman statüsünde" orman yetiştirmenin yanı sıra defne, kekik, adaçayı vb tıbbi ve aromatik bitkiler bitki, zeytin vb tarımsal ürünlerin üretimine izin veren 57. maddeleri
- 2) 3800 sayılı **Orman Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun**'un Orman Bakanlığı'nın taşra örgütlenmesinin,1984 yılında çıkarılan 3046 sayılı yasaya göre düzenlenmesini zorunlu kılan 25.;
 - 3) 3234 sayılı **Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında...Kanun**'un temel ormancılık çalışmalarının özel kişi ve kuruluşlara yaptırılmasına olanak veren 2.;
 - 4) 2634 sayılı **Turizmi Teşvik Kanunu**'nun turizm alan de turizm yatırımlarına; hem de "kamu yararı bulunmd" koşulunu aramadan tahsis edilebilmesini sağlayan 8.; ve merkezlerindeki "devlet ormanı" sayılan arazilerin
 - 5) **3402 sayılı Kadastro Kanunu**'nun "genel" kadastro ekiplerine de orman kadastro yapma olanağı veren 4.;
 - 6) 2924 sayılı **Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun**'un Anayasanın 170. Maddesindeki orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerin değerlendirilmesine ilişkin yaptırımı satışa indirgeyen 11.;
 - 7) 2873 sayılı **Milli Parklar Kanunu**'nun, gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve

kuruluşlarının milli park ve tabiat parkı olarak ayrılmış yerlerde de yatırım yapmalarına olanak veren 7 ve 8. ile

- 8) 4122 sayılı **Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu**'nun gerçek ve tüzel kişilerin "*devlet ormanı*" sayılan arazilerde de ağaçlandırma yapmalarına izin veren 2.; akla gelebilecek her türlü kurum ve kuruluşta orman kurma, koruma ve işletme gibi yalnızca ormancılık bilgisiyle yapılması gerekli iş ve işlemleri gerçekleştirme yükümlülüğü getiren 4. ve
- 9) 7269 sayılı **Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirler ile Yapılacak Yardımlara Dair Kanun**'un 17 Ocak 2000'da yapılan değişiklikten sonra "*orman sınırları dışına çıkarılan yerleri*" ve "*devlet ormanlarını*" afetzedelerin yerleştirilmesi için Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na 49 yıl süreyle tahsis edilmesine olanak veren Ek 10.

maddeleri, bu düzenlemelerin başlıcalarıdır. Kuşkusuz, bu yasal düzenlemelerde de kamusal yararın artırılmasına katkıda bulunabilecek yaptırımlara yer verilmiştir. Ancak, bu kez de ilgili yönetmeliklerin ve genelgelerin çoğu, bu yaptırımların uygulanmasını en azından rastlantılara bırakan içeriğe sahiptir.

Nelere yol açmıştır?

Ne Orman Bakanları ve ne de yol göstericileri yukarıda sergilenen türden gerçekliklerle, kamu yararını gözetici bir yaklaşımla ilgilenmemektedir. Çoğunlukla ilgilendikleri hemen hemen yalnızca "*devlet ormanı*" sayılan alanları, herhangi bir amaçla sınırsızca ve de istedikleri gibi kullanabilmektir. Doğrusu, kullanabilmişlerdir de. Peki, kullanabilmişler de ne olmuştur; ormanları herhangi bir yolla yok edip tarlaya ve/veya yerleşme yerlerine dönüştürme eylemleri durmuş mudur? Hayır, durmamıştır, hemen hemen aynı hızla sürmüştür: Sözgelimi; Orman Genel Müdürlüğü'nün artan personel ve araç-gereç donanımı artmıştır; "*orman köyü*"

sayılan yerleşmelerde nüfus hızla azalmıştır; toplumda bilgi ve bilinç düzeyi yükselmiş ve değer yargıları olumlu yönde değişmiştir. Ancak, bu gelişmelere karşın ormanlardaki yasadışı "açma" ve "yerleşme" eylemi sayısı, sözcüğü 1974-1983 döneminde yılda ortalama 10 bin dolayında iken 1984-2000 döneminde 9 bin dolayında olmuştur. Ek olarak, 1990 ve 2000'li yıllarda yapılan "orman sınırları dışına çıkarılmış yerlerin hak sahibi orman köylülerine satılması" uygulamaları da; yoksul "orman köylülerinden" çok uygulama yörelerindeki vurgunculara yararlıdır. Ek olarak, Anayasanın 170. Maddesine aykırı olarak yapılan bu uygulamalar da, ilgili ormancılık birimleri ile yöre halkı arasında yeni ve yoğun anlaşmazlıklara yol açmıştır.

Öte yandan, Orman Genel Müdürlüğü'nün çeşitli birimlerinde görev yapan ormancı teknik personelin de çoğunluğu, bu uygulamalardan kaygı duymaktadır. KTÜ Orman Fakültesi'nde yapılan bir araştırmanın bulgularına göre, bu uygulamaları, görüşme yapılan uygulamacı orman mühendislerinin;

- % 37'si «*dönemin siyasilerinin orman köylülerinden daha fazla oy almak kaygısıyla yaptıkları bir düzenleme....*» olduğu;
- yalnızca % 5'i «*ülke yararına*» olduğu ve sürdürülmesi gerektiği.;
- % 71'i «*orman tahriplerinin artmasına...*» neden olduğu;
- % 64'ü «*ormanı tahrip edenlere özel imkan sunması nedeniyle*» orman-halk ilişkilerini olumsuz etkilediği;
- % 68'i «*orman suçlarının artmasına...*» yol açtığı;
- % 70'i, orman kadastrosu çalışmalarını engellediği
- % 68'i, suç işleyenleri ödüllendirdiği
- % 73'ü de, gerçekte "orman" sayılması gereken önemli miktarda arazinin de bu uygulamalar sırasında orman sınırları dışına çıkarıldığı;

biçimine değerlendirmektedir.

Aynı araştırmanın bulgularına göre; «*...orman sınırları dışına çıkarılan alanların % 22'si, 0-16 yıldan beri*

ormancılık dışı amaçlarla kullanılmaktadır. Diğer bir anlatımla, yasal sınır olan 1982 yılı öncesi mutlak anlamda tespit edilmemekte ya da bu şarta tam uyulmamaktadır. Zaman geçtikçe, tarih tespiti daha da güçleşmekte; bazen mahalli beyanlara itibar edilmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Zira orman kadastrosu yapılmayan alanlarda 1981 yıl sonu ile birkaç yıl sonrasının orman örtüsü değişimi, harita vb kaynaklar da her zaman sağlıklı olarak bulunmamaktadır.>>

Orman sınırları dışına çıkarıp satma uygulamalarının <<yoksul orman köylülerinin yararı olacağı>> savı, kesinlikle gerçeği yansıtmamaktadır !

Orman Bakanı Osman PEPE, özel TV kanalında yaptığı açıklama sırasında;

<<Biz burada elde edecek olduğumuz gelirin önemli bir kısmını orman köylülerinin refah düzeyinin yükseltilmesini ve dolayısıyla da ormanlar üzerindeki mevcut tesirlerin azaltılmasını düşünüyoruz.>>

<<...ormanlarla alakalı elbette öncelikli olarak orman köylüsüne tahsis etmeyi düşünüyoruz. Orman köylüsü yoksa kullanıcısı, kullanıcısı yoksa o zaman devlet istediği gibi tasarruf edecektir.>>

Öyle anlaşılmaktadır ki, Orman Bakanı, ya konuyu hiç öğrenememiştir ve/veya anlamamıştır ya da, deyiş yerindeyse "takiyye yapmaktadır":

Bilindiği gibi; 1982 Anayasasının 170. Maddesiyle;

*"...Ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması, **ormanların ve bütünlüğünün korunması** bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirler(in)...>> alınması.*

*<<31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmiş yerlerin **değerlendirilmesi...**>>*

orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin de
<<...orman içindeki köyler halkının kısmen veya
tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için devlet
eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın
yararlanmasına **tahsis**...>> edilmesi

gereğini gündeme getirmiştir. Ayrıca, bu amaçla, 1983 yılında, 2924 sayılı **Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun** çıkarılmıştır. Ne var ki, Bu düzenlemeler, süreç içinde amaç dışı doğrultularda yönlendirilmiştir. Kimileri ilgili mahkemeler aracılığıyla iptal edilen bu düzenlemeler sonunda, hemen hemen yalnızca ormancılık düzen dışına çıkarılan yerlerin "*hak sahibi*" sayılanlara satılması işlemlerine indirgenmiştir. Sözgelimi, 6831 sayılı Orman Kanun'unun 2. Maddesinin "A" bendinde;

<<*Öncelikle orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi maksadıyla, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler ile halen orman rejimi içinde buluna funda ve makilerle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler (in)...*>>

orman sınırları dışına çıkarılması yaptırımına yer verilmiştir. Ayrıca, 2924 sayılı **Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun**'un 4. Maddesinde de bu gibi yerlerin "*devlet eliyle ihya edilerek*" orman köylüsü sayılan yurttaşlarımızın yararlanmasına tahsis edilmesi; ayrıca, 16. Maddesinde de bu yurttaşlarımızın tarımsal girdi kullanımlarının desteklenmesi yaptırımlarına yer verilmiştir. Ancak, bu yaptırımlar hemen hemen hiç uygulanmamıştır. Kısacası, Orman Bakanlığı'nın "*orman köylülerinin*" yararına kullanabileceği arazi satıp para dağıtmaktan çok daha önemli hukuksal olanaklar bulunmaktadır. Bu olanaklar bir yana, Orman Bakanlığı'nın Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü aracılığıyla yapılan kredilendirmelerden de toplam "*orman köylüsü*" hanenin ancak % 15'i

yararlandırılabilmiştir ve yararlanabilen kişiler de yılda ortalama 3,8 Dolar kredi alabilmiştir.

Öte yandan, Orman Bakanı'nın açıklamasında "orman niteliğini tam olarak yitirdiği" gerekçesiyle ormancılık düzeni dışına çıkarılacak arazilerin 5 Dolar/m² fiyatla **satılacağı** belirtilmektedir. "Orman köylerinde" hane başına düşen arazi genişliği, ortalama 25 dönümdür (25 bin m²). Buna karşılık, hane başına düşen ortalama gelir ise Türkiye ortalamasının % 44'ü; Türkiye köylerindeki de % 58'i düzeyindedir. Böyle iken, "orman köylüleri", 22-23 Haziran 1998 günlerinde Ankara'da gerçekleştirilen "1. Orman Köyleri Kurultayı"nda, ancak; «Orman niteliğini kaybettiği gerekçesiyle orman sınırları dışına çıkan alanları (2/B) tescil ve satış işlemleri bir an önce bitirilmeli; elde edilen gelirler ORKÖY Fonu'na aktarılmalıdır.» talebinde bulunabilmiştir.

Bu gerçekliklerin karşısında, Orman Bakanı; "orman köylüsü" hanelerin, satışa çıkarılacak arazilerden en az 25 dönümlük bir parça satın alabilmeleri için ödemeleri gereken 125 bin Doları nereden ve nasıl bulacağına da açıklık getirmelidir.

"Orman" niteliğini tam olarak yitirdiği için ormancılık düzeni dışına çıkarılmasına alanların satılmasına yönelik Anayasa değişikliği, siyasal iktidarın başına buyruk, keyfi bir karardır !

Bu nedenle de tümüyle antidemokratiktir: Çünkü, söz konusu açıklamalar, konuyla ilgili meslek ve kitle örgütlerinin; üniversitelerin ilgili fakülte ve bölümlerinin görüş ve önerileri alınmadan; deyiş yerindeyse "ben yapıyorum olur!.." türünden "dediğim dedik.." yaklaşımıyla yapılmaktadır. Öte yandan; son derece katılımcı bir düzen içinde hazırlanan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu ile Ulusal Ormancılık Programı'nda; bunlar bir yana, kamu kuruluşları için uyulması zorunlu olan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda bu türden bir

karara ve bu karar doğrultusunda açıklamalara dayanak olabilecek politika ve eylemlere yer verilmemiştir.

Siyasal iktidar, ormanlarımızın geleceğini doğrudan ilgilendiren bir alanda da, sözcüğün tam anlamıyla başına buyruk bir tutum içindedir. Ne yazık ki, bu tutumu, onarılabilmesi olanaksız doğal yıkımlara yol açabilecektir.

Bu türden açıklamalar, ormanlarımızın yıkımına yol açmaktadır ve bu nedenle de Orman Bakanı Osman PEPE, Anayasamızın 169. Maddesine aykırı davranmaktadır.

İçinde bulunduğu koşullar, ormanlar ve ormancılıkla ilgili açıklamaların, ancak çok gerekli durumlarda ve olabildiğince özenle yapılmasını gerektirmektedir. Çünkü, söz konusu koşullar, ormanlardan yasa ve teknik dışı yararlanma beklentisi ve zorunluluğu içinde olanları orman yıkımına yöneltebilmektedir. Ormanlarla ilgili hukuksal tartışmaların gündeme getirildiği ve bu türden açıklamaların yapıldığı yıllarda, sözcüğü orman yangınlarının doruğuna çıkması, aşağıdaki çizelgede de görüldüğü gibi bu gerçeği açıklıkla ortaya koymaktadır:

Dönemler	Yangın Sayısı	Yanan Alan Genişliği (Ha)	Yangın Başına Yanan Alan (Ha)
1950-1977 (Tartışmasız Yıllar)	513	8 571	16,7
1950-1977 (Tartışmalı Yıllar)	955	30 374	32,2

Görüldüğü gibi; 1950-1977 döneminin seçim, orman yasası değişikliği vb tartışmalarının gündemde olduğu yıllarındaki ortalama yangın sayısı, toplam yanan alan genişliği, ve yangın başına düşen yanan alan genişliği, aynı

dönemin bu türden tartışmaların, yasal düzenlemelerin yapılmadığı öteki 14 yılına ilişkin ortalama değerlerinden sırasıyla 1,86 - 3,54 -1,93 kat daha büyüktür. Kısacası, ormanlarımızın yönetimiyle ilgili rastgele açıklamalar, yıkıcı tutum ve davranışları daha da yaygınlaştırmaktadır. Bu nedenledir ki hem 1961 ve hem de 1982 Anayasalarında; «Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz» yaptırımına yer verilmiştir. Orman Bakanı'nın, kitle iletişim araçlarında;

«Bugün her ne surette olursa olsun, orman vasfını kaybetmiş arazilerin kullanıcılarına mutlaka satılarak buralardan mutlaka ciddi bir gelir elde edilmesi lâzım.»»

«Biz 2/b arazilerinden herhangi bir vergi alamıyoruz. Bir daha geri dönüp bu binaları yıkarak, buraları orman yapma imkânımız yok. Orman yapma imkânımız olmayan bu binaları, bu fabrikaları, bu 10-15 katlı binaları yıkmaya ne gücümüz yeter ne imkânımız var.... Devlet de şu andaki milli gelir açısından, milli servet açısından baktığı zaman buraları kesinlikle yıkması mümkün değil. Ancak, fiili durumun yasallaştırılmasından bahsediyoruz.»»

«Ormanda yaşayan köylünün eğer karnı açsa, orman köylüsünün ormana dikeceği, orada hayatta kalmak için ne alırsa onu kâr sayacağını da hiç kimsenin görmezlikten gelme hakkı yoktur.»»

«Biz bu 2/B arazilerinin çok uzun olmayan bir vadeli satışla satmayı... arzu ediyoruz; ...Biz bu satış işlemini bir 5-6 ay içinde gerçekleştireceğiz...»»

türünden açıklamalar yapması, bu nedenle Anayasanın 169. Maddesine de aykırıdır.

Bu türden açıklamaların, önümüzdeki yaz aylarında orman yangınlarının ulusal yıkım boyutlarına ulaşmasına yol açması durumunda, sorumluluk siyasal iktidarın; somut olarak da Orman Bakanı'nın olacaktır;

ancak, bu, yak edilen ormanlarımızı geri getiremeyecektir.

SONUÇ

Türkiye'de ormanlara zarar veren süreçler çok boyutludur ve bu süreçler henüz durdurulamamış, aksine, çeşitlenmiş ve yaygınlaşmıştır: Bir yandan, egemen ormancılık anlayışı, bir yandan ormanların içinde ve bitişiğinde yaşayan yoksul yurttaşlarımızın çevrelerindeki ormanlardan yararlanma gelenekleri ve bir yandan da dar görüşlü ve çıkarıcı siyasal iktidarların siyasal ve ekonomik temelli yönelimleri Türkiye ormanlarında kolaylıkla onarılamayacak yıkımlara yol açmaktadır.

Siyasal iktidarın "*orman niteliğini tam olarak yitirdiği*" gerekçesiyle ormancılık düzeni dışına çıkarılan arazileri kullanıcılarına; daha açık bir söyleyişle, buraları ormansızlaştıranlara satma ve bu amaçla Anayasada değişiklik yapma girişimi;

- Dünyanın başka hiçbir ülkesinde görülmeyen kolaycı, "*sat kurtulcu*" bir yaklaşımın ürünüdür;
- ekolojik dayanaklardan yoksundur;
- gerekli teknik ve yönetsel koşullar yerine getirilmeden yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır;

Siyasal iktidar, onlarca yıldır sürdürülegelen bu tutumun meyvelerini hasat etmeye kalkışmıştır. Eğer bu girişiminde de "*başarıya*" ulaşabilirse;

- ülkemizdeki orman yıkımlarını yaygınlaştıracak ve anayasal dayanaklara kavuşturarak sürekli kılacaktır;
- kamusal zenginliklerimizden olan orman arazilerinin özelleştirilmesini sağlayacaktır;
- "*orman köylüsü*" yurttaşlarımızın birbirleri ve ormancılık birimleri ile çatışmalarına yol açacaktır;
- ormancılık örgütünün etkenliğini iyiden iyiye düşürerek; orman koruma ve yeni orman yetiştirme çalışmalarının gerektiği gibi yapılmasını olanaksızlaştıracaktır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ANONİM; **Ormanlarımızda Anayasal ve Yasal Baltalar**, Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği, 1998, Ankara

ANONİM, **Ulusal Ormancılık Programı Raporu (1.Taslak)**, TC Orman Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı, 2003, Ankara.

ATBAŞOĞLU, Ferruh; **Ormanlarımızın Anayasa ve Yasalardaki Yeri**, Türkiye Ormancılar Derneği, 1997, Ankara.

AYAZ, Hüseyin; **Orman Sınırları Dışına Arazi Çıkarma Uygulamasının Yasal Boyutu ve Sosyo-Ekonomik Nedenleri Üzerine Bir Araştırma**, KTÜ Orman Fakültesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1998, Trabzon.

BAŞARAN, Özdemir "*3402 Sayılı Kadastro Kanunu ile Orman Kanunu'nun Çelişen Hükümleri*", **1. Ormancılık Şur'ası Tebliğler ve Ön Çalışma Grubu Raporları, Cilt 1**, Orman Bakanlığı, Ankara, 1993.

- ÇAĞLAR, Yücel; “*Orman İşletme ve Koruma Amaçlı Hukuksal Düzenlemelerin Etkenliği*”, **...Biz Gideriz Ormana**, (Kendi Yayını), 2000, Ankara.
- ÇAĞLAR, Yücel; “*Ormancılığımızda Hukuksal Düzenlemeler Kimler Tarafından, Nasıl Yapılıyor ve Kimler Tarafından Nasıl ve Ne Denli Uygulanabiliyor*”,(A.g.y).
- Orman Genel Müdürlüğü, **6831 Sayılı Orman Kanununa Göre Orman Kadastro ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik...** Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı, 2001, Ankara.
- YENER, Ahmet İhsan “*Orman Tanımı ve Anayasamız Orman Hükümleri*”, **1. Ormancılık Şur’ası Tebliğler ve Ön Çalışma Grubu Raporları, Cilt 1**, Orman Bakanlığı, 1993, Ankara.